

мократії та ліберальних цінностей, ототожнення їх зі соціальною справедливістю цементують ілюзію легітимності державної влади та приховують її елітарний характер

Панування глобалізованих корпоратократичних еліт через чисельних носіїв державної та наддержавної влади, під гаслами ліберальних свобод, відстоює лише одну свободу – свободу неконтрольованого з боку держав власного збагачення.

1. Теорія держави і права : підруч. / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. – 3-є вид. перероб. і доп. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016 ; Ліра ЛТД. – 480 с.

2. Там само, с.152.

3. Сердюк І.А. Методологічний аналіз інтерпретації поняття «громадянське суспільство» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/41826/%D1>

4. Аристотель. Никомахова етика, V, 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.ru/POEEAST/ARISTOTEL/nikomah.txt>

5. Пиндайк Р., Рабинфельд Д. Микроэкономика. / Пер. с англ. — СПб.: Питер, 2002. — 608 с: ил. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

math.isu.ru/ru/chairs/me/files/books/pindayk_mikroec.pdf

6. Steven R. Mann. Chaos Theory and Strategic Thought [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://blackboard.angelo.edu/.../Chaos%20Theory.pdf>

7. Торкунов А.В. Современные международные отношения. Контуры новой глобальной стратегии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://society.polbu.ru/torkunov_relations/ch37_i.html

8. Талдикін О.В. Наддержавна влада в умовах глобалізації // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – Дніпропетровськ, 2016. – № 1. – С. 90-101.

Філіпська Наталія Олександрівна

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри конституційного

і міжнародного права факультету № 4

Харківського національного

університету внутрішніх справ

ДОСТУПНІСТЬ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Сучасні європейські країни, у тому числі й Україна, мають на меті побудову демократичної правової країни, верховенства права та утвердження Конституції як основного закону. Повага до права з боку суспільства багато в чому залежить від того, чи спроможна держава створити та забезпечити діяльність конституційно-правових інститутів, які вже сформувалися, та сприя-

ти появі нових, гарантуючи їх функціонування. Для будь-якої соціальної правової держави важливо утверджувати права людини, закріплювати інститут прав людини та всіляко підтримувати та забезпечувати їх реалізацію.

За оцінками Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я понад мільярд людей, а це близько 15% населення земної кулі, мають ту чи іншу форму інвалідності, тобто обмежені можливості, і тільки близько 5% з них мають вроджену інвалідність, а 2-4 % - значні труднощі у функціонуванні [1]. За даними Міністерства соціальної політики в Україні станом на 01.01.2015 загальна чисельність людей з інвалідністю (без урахування тимчасово окупованих територій Криму та м. Севастополя) становила 2 568 532 особи (або 5,98 % у загальній структурі постійного населення країни (42,9 млн. осіб), у тому числі: людей з інвалідністю I групи – 251 833 особи; людей з інвалідністю II групи – 915 891 особа; людей з інвалідністю III групи – 1 249 683 особи; дітей з інвалідністю – 151 125 осіб (44 % дівчата, 56 % хлопчики)[2].

Визнання світовою спільнотою рівності прав зазначеної категорії осіб виражено у низці міжнародних документів. Це є свідченням того, що держави, усвідомлюючи необхідність реалізації всього спектру прав і свобод осіб з обмеженими можливостями, виражають готовність гарантувати їх реалізацію.

Одним із таких найважливіших міжнародних договорів є Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю 2006 року, ратифікована Україною у 2009 році. Сучасний підхід до інвалідності передбачає якнайшвидше проходження суспільством еволюційного шляху від благодійної моделі (коли суспільство з жалем та «зверхньо» ставиться до людей з обмеженими можливостями) до соціально-правової, яка визнана еталоном у всьому світі. Ця модель розглядає інвалідність як сукупність перешкод у ставленні, поведінці, просторі, які перешкоджають повній участі людей з інвалідністю у житті суспільства. Соціально-правова модель змістила акцент із перешкод у суспільстві на права людей з обмеженими можливостями у контексті прав людини. Важливо, що акцент значно змістився з обмежень до незалежності особи. Сама ж інвалідність почала розглядатися як один з аспектів людської різноманітності. Основою цієї моделі є також загальна концепція рівності людей.

Завдяки імплементації норм Конвенції про права осіб з інвалідністю, в Україні протягом останніх років внесено значні зміни в національне законодавство. Трансформація суспільства та суспільної думки щодо осіб з обмеженими можливостями відбувається, хоча й досить повільно. Цей процес не міг не вплинути на стан реалізації особами з обмеженими можливостями їх прав та свобод.

Зазначимо, що відбуваються певні зміни у підходах до розширення сфер доступу осіб з сенсорними порушеннями, зокрема, з вадами зору, дислексією тощо. Здійснюються певні спроби вирішення системних проблем доступу до інформації людей з обмеженими можливостями. Безперечно позитивним зрушенням є внесення змін до Закону України «Про звернення гро-

мадян» щодо електронного звернення та електронної петиції від 02.07.2015. Тут передбачено, що усне звернення викладається громадянином на особистому прийомі або за допомогою засобів телефонного зв'язку через визначені контактні центри, телефонні «гарячі лінії» та записується (реєструється) посадовою особою. Письмове звернення також може бути надіслане з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку (електронне звернення). Чітко прописано вимоги до письмових звернень, включаючи й електронні звернення, для яких не вимагається застосування електронного цифрового підпису. Використання електронного формату подання звернень, а також можливість звертатись телефоном сприятиме у доступі до інформації людей з інвалідністю [3].

Безперечно позитивною перспективою можна назвати інформацію заступника Департаменту пасажирських перевезень дальнього слідування «Укрзалізниці» О. Красноштана щодо створення та підготовки до запуску програмного забезпечення, яке дозволить особам з обмеженими можливостями купувати онлайн залізничні квитки [4].

В той же час, не зважаючи на певні зусилля як держави, так і багатьох недержавних громадських об'єднань, однією із найболючіших проблем у сфері забезпечення рівних прав залишається питання доступності. Мова йде не лише про архітектурну доступність, стан якої також далекий від визначених норм, а й про доступ осіб з обмеженими можливостями, наприклад, до інформації, правосуддя тощо. Залишаються проблеми у доступі до більшості інформаційних ресурсів мережі Інтернет, який у сучасному світі став чи не основним джерелом отримання інформації. В Україні також проблема доступності веб-ресурсів для осіб з вадами зору та іншими порушеннями у сприйнятті залишається достатньо великою проблемою. Це стосується і офіційних сайтів деяких державних органів, і комунальних служб тощо. Хоча, слід відмітити, що останнім часом кількість ресурсів, де є опція завантаження для людей з вадами зору, збільшується.

Відповідно до Порядку оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади внесено постановою Кабміну від 26 вересня 2013 № 730 інформація на офіційному сайті органу виконавчої влади, місцевого самоврядування, комунальних служб повинна бути доступною для користувачів з вадами зору та слуху [5]. Тобто, центральні органи виконавчої влади, місцеві держадміністрації за державний кошт мають забезпечити доступ до своїх офіційних сайтів для визначеної категорії осіб з інвалідністю.

Крім того, особливо гострою залишається проблема доступу до інформації осіб із психо-інтелектуальними вадами. Формат «спрощеного читання», інші підсилювальні формати не введено до правового поля, що майже унеможливує доступ до корисної інформації даної категорії осіб. Безперечно, це є ознакою недотримання права особи на інформацію.

Таким чином, можна констатувати, що станом на теперішній час в

Україні вживається недостатньо заходів щодо виконання положень Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю з метою забезпечення їх безперешкодного доступу до інформаційних ресурсів, тобто сприяння реалізації ними права на інформацію. На наш погляд, більш жорсткий державний контроль за виконанням положень к міжнародних договорів, так і національного права дозволить би оптимізувати процес адаптації інтернет-ресурсів до потреб осіб з сенсорними порушеннями, зокрема, з порушеннями зору та сприйняття.

1. Всемирный доклад об инвалидности [Электронный ресурс] // Всемирная организация здравоохранения : [офиц. сайт]. – URL: http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report/ru/ (дата звернення: 15.01.2017)

2. Національна доповідь про вжиті заходи, спрямовані на здійснення Україною зобов'язань у рамках виконання Конвенції про права інвалідів. – Міністерство соціальної політики України. – 2015 – С. – 7. // URL: http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/category?cat_id=167313 (дата звернення: 22.01.2017)

3. Закон України «Про звернення громадян» // База даних «Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 16.03.2018).

4. “Укрзалізниця” запустит продажу жд билетів онлайн для людей с інвалідністю. Автор: Ирина Крицкая. 19 февраля 2018 года. // URL: <https://data.ua/news/popular/1917256-ukrzaliznytsya-zapustit-prodazhu-zhd-biletov-onlajn-dlya-lyudej-s-invalidnostyu/> Назва з екрану (дата звернення: 16.03.2018).

5. Постанова Кабінет Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» // База даних «Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF> (дата звернення: 16.03.2018).

Філянiна Людмила Анатолiївна
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорiї
та iсторiї держави i права
Днiпропетровського державного
унiверситету внутрiшнiх справ

ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ОКУПАЦІЇ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ: ТЕРИТОРІАЛЬНІ ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВІДНОСИН

Враховуючи ситуацію в якій опинилась наша держава залишається актуальним питання – окупації території нашої держави, а також захисту і відновлення прав громадян України, які постраждали під час міжнародного збройного конфлікту чи перебувають на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим, м. Севастополя. Агресивні дії Російської Фе-